

Balatoni adventi mesekalendárium

December 1.

Az Úr könnye

Az Úr vidáman tekintett le anygalkáira. Összevissza röpdöstek, szorgoskodtak, formáztak, festettek.

- Annak legyen hosszabb nyaka – mondta az egyiküknek – hogy felérjen a legmagasabb fáig.
- És milyen színű legyen? – kérdezte a kis puttó.
- Legyen csíkos! – mondta egy másik.
- Nem, nem – csóválta a fejét az Úr -, legyen inkább foltos. És hívják zsiráfnak – majd rálehelte. A zsiráf elfutott.
- Ez milyen? – kérdezte egy kis pufók arcú, barna hajú anygalka, s egy szép barna madarat mutatott.
- Elegáns, nagyon elegáns – bólogatott az Úr.

Ebben a pillanatban odapattant egy másik, szőke fürtös angyal, és kikapta a kezéből. Odaszaladt a rózsaszín festékes vödörhöz, és belemártotta a madarat.

- Neeeee, add vissza! – kiabálta a madár alkotója, de aztán jobban megnézte – Hmm, nem is rossz.
- Igen, igen, így még elegánsabb – állapította meg az Úr is.
- Mi legyen a neve? – kérdezte a barna hajú anygalka.
- Legyen melingó – javasolta a szőke hajú.
- Inkább flamingó – mondta az Úr, s rálehelte. A flamingó elrepült.
- És eljött a hetedik nap.

Az Úr és anygalkái elégedetten tekintettek le az alkotásra. Gyönyörű volt a világ, bármerre néztek. Emitt méltóságteljes hegyláncok magasodtak az ég felé, amott gyönyörű erdők sötétlettek, folyók kék szalagja futott a hatalmas óceánok felé, a sivatagok arany homokdombjait oázisok tarkították, végtelen zöld mezőkön ezernyi virág tarkállott.

S Ádám gyermekei, az emberek népesítették be ezt a gyönyörű világot. Az Úr még nagyobb örömmel nézte őket, ahogy szántanak, vetnek, halásznak, vadásznak, s időnként hálával fordulnak az ég felé.

- Oda nézzetek! – kiáltotta az egyik anygalka, és egy különösen szép vidékre mutatott.

Kies síkság terült el szemeik előtt. A síkság egyik oldalán különös alakú hegyek magasodtak, egyik-másik tüzet köpve magából a magasba. Másik oldalát szelíd dombok övezték, sűrű vadonnal borítva, itt-ott bukkant csak elő egy-egy naposabb rét. Aprócska falvak pötytyözték a dombokat, körülöttük szépen gondozott szőlőtőkék sorakoztak katonás rendben. A falvakban takaros templomok álltak, vidáman szól a harangzó a vasárnapi misére szólítva az embereket.

Áhítattal nézték az anygalkák a vidéket, s bizony az Úr szemében is oly kedves lett, hogy a meghatottságtól kicsordult a könnye.

A könny hamar ellepte a síkságot, s gyönyörű zöld vizű tó lett belőle.

A pajkos szőke anygalka szárnyával felborzolta a vizet.

- Se ezt minek nevezzük?
- Legyen a neve... – az Úr elgondolkodott – legyen a neve... legyen Balaton!

Balatoni adventi mesekalendárium

December 2.

A badacsonyi hableány

Réges-régen a Badacsonyi még fortygó vulkán volt.

A tűzhányó ura magányosan élt ott, s a forró lángok között edzette, kalapálta messze földön híres fegyvereit, melyek rettegetté tették nevét. Félelmetes volt hatalmas izmaival, varkocsba font hajával, bőrét feketére festette a korom és a füst, ennél már csak szeme villogott sötétebben.

A vulkán ura szívében szomorú titkot őrzött. Egy aranyhajú pásztorleányka emlékét, ki elvarázsolta a marcona kovácsot. Magányos óráiban róla álmódzott, a nefelejcskék szemekről, a kacagó piros ajkáról, a rózsás orcáról. Hajnalka – a neve is mily édesen csengett! Ahogy azonban telt-múlt az idő, a vulkán ura rémülten vette észre, hogy a bájos arcocska képe mindjobban halványodik emlékezetében. Csak a vihar emléke élt benne elevenen. A szörnyű viharé, melyben a vén Balaton magával ragadta a leányt, s levitte a mélybe, hullámok sírjába.

Esténként a tűzhányó ura kiült a sziklára, s nézte, nézte a habokat, melyek elrabolták kedvesét, s bizony volt, hogy a nap utolsó sugarai könnyeket ragyogtattak meg fekete arcán.

Egy alkalommal, amikor kiült egy bércre a naplementében, s nézte a Balaton zöld vizét, egyszer csak megpillantott egy gyönyörű leányt a vízben fürdőzve. Megbabonázva meredt a tüneményre. Azok az arany fürtök! Azok a rózsás arcok! Azok a cseresznyeajak! Visszatért volna a hullámsírból? Csak nézte, nézte megdermedve, nem tudta, hogy valóság-e vagy káprázat, szerelmét látja-e, vagy csak a különös esti fények játszanak vele csalóka játékot. De ahogy a nap lebukott, a leány hirtelen eltűnt.

Hanem másnap, amikor munkája után kiült a bércre, a leány ismét ott volt a vízben. Aranyhaja vörösen izzott a lenyugvó nap fényében, lágy fehér karjai vidáman szántották a habokat. S a vulkán ura ismét megbabonázva nézte, ahogy vidám fröcsköli a vizet. Ahogy nézte, szívében új remény lángja gyúlt, s forróbb volt, mint saját tűzhányója.

Hanem a leány egyszer csak eltűnt. A vulkán ura leste, kereste, de nem látta sem a vízen, sem a parton.

– Hajnalka, Hajnalka! – kiáltotta mennydörgő hangján.

De csak a hullámok monoton csobogása válaszolt neki.

Harmadnap egy parti sziklára ült ki, s várta, várta lángoló szívvel a leányt. Leste a parti utakat, merről közeledik. Végül a vízből bukkant fel. A vulkán ura elkezdte hívni, csalogatni magához szerelmét.

– Hajnalka, szerelmem, visszatértél hozzám? Hajnalka, gyere, hadd öleljelek meg újra!

A leány a hívására közelebb is jött hozzá, s a vulkán ura csak ekkor vette észre, hogy nem emberi lény, hanem egy sellő.

A hableány ekkor megrázta arany haját, rámosolygott, majd eltűnt a habok között. A tűzhányó urát addigra teljesen megbabonázta, és gondolkodás nélkül utána vetette magát.

A hatalmas csobbanástól pedig kialudt a vulkán. Soha senki nem látta többet a tűzhányó urát.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 3.

Flavius forrása

A dajka fájó szívvel nézte a gyermeket. Míg más gyerekek vidáman szaladgáltak a római villa átriumában, a kis Flavius szomorúan üldögélt a szökőkút kőpárkányán, és sóvárgó szemmel nézte őket. Fél lába béna volt, háta is görbe, tudta, sosem játszhat velük. És ami még jobban fáj neki, tudta, hogy sosem léphet imádott atya nyomdokaiba. Pedig Flavius Theodosius I. Valentinianus császár nagy hadvezére volt. Bölcs stratégá, kemény katona, de légiói mégis rajongtak érte, a világ végére is követték volna. De a kis Flavius, ki nevét és éles eszét is örökölte apjától, sosem lehet katona ezzel a csenevész testtel. Bánkódott is eleget a dajka, ki sajátjaként szerette őt. Igaz, ő nem katonának szerette volna látni. Csak boldognak.

Egy napon az idősebb Flavius újabb csodahírrrel tért haza. Kipróbáltak már ezer kenőcsöt, gyógymódot, elhozattak a Római Birodalom legeldugottabb zugaiból is mindenféle varázslót, kuruzslót, kiben a legcsekélyebb reményt is látták, de eddig semmi és senki sem segített. Mégis minden újabb szalmaszálba belekapaszkodtak. Most is egy újabb csodás gyógyulásról kapott hírt Flavius, és ismét feléledt a remény.

Pannoniából, Valcumból tért most haza egy katonám, kinek gyógyulásában már nem bízunk súlyos sérülései után. És most újra a légióm katonája! – mesélte feleségének.

Így hát a család elindult Valcumba. A hosszú út után fáradtságuk ellenére is gyönyörködve nézték a mesés pannon tájat. A Pelso zöldeskék vizét, a szőlővel borított szelíd lankákat, gyümölcsösöket, a vadregényes erdőkkel borított hegyeket.

Másnap első útjuk a mocsárba vezetett, hol a gyermek gyógyulását remélték. Katonák mesélték, hogy először az tűnt fel nekik, hogy fáradt, öreg szarvasok, őzek fürödnek a mocsár vizében, s megújulva lépnek ki. Aztán a katonák is kipróbálták, s náluk is bevált.

De a kis Flaviuson ez sem segített. Hiába áztatták az iszapban vézna kis testét, hiába áldozott minden nap apja Apolló oltárán, hiába könyörgött anyja a többi istenhez, nem történt változás.

A dajka azonban nem hitt a római istenekben. Ő már tudta, hogy egy igaz Isten van csak, ki egyetlen fiát küldte el, hogy megváltsa a világot. Összeszedve minden bátorságát, megvallotta ezt gazdáinak. A dajka legnagyobb meglepetésére Flavius egyáltalán nem bánta ezt. Ő is hallott már ezt-azt az új galileai istenről, és szeretett kisfiáért bármit megtett volna. Így aztán együtt imádkoztak Krisztus Urunk édesanyjához.

Szűz Mária, Isten anyja, áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! Ő meggyógyított sántát, bénát, vakot, kérd meg hát, hogy ezen a fiúcskán is essen meg csodálatos szíve, és gyógyítsa meg az ő még nagyobb dicsőségedre!

A dajka könnyei patakzottak, a szíve lángolt, miközben a kisfiúért imádkoztak.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 3.

Flavius forrása

A dajka könnyei patakzottak, a szíve lángolt, miközben a kisfiúért imádkoztak.

S láss csodát! Másnap a mocsár közepén melegvízű forrás fakadt. A forrás lassan tóvá duzzadt, s onnantól a kis Flavius ebben a tóban fürdött. És ekkor megtörtént a várva várt csoda! A kisfiú napról napra jobban mozgatta a lábát, háta kiegyenesedett.

A kis Flavius teljesen felgyógyult, s csakhamar atyja nyomdokaiba lépett. Huszonkét évesen már Britanniában, majd a Rajnánál harcolt apja mellett. Huszonhét évesen pedig önálló parancsnokként állította meg Pannoniában a Dunán átlépő ellenséget.

379-ben Flavius Theodosius Augustus néven a Római Birodalom császárává koronázták, egy évvel később államvallássá tette a kereszténységet. Nagy Theodosiusként is ismeri a történetírás.

A forrásból, mely a Flavius forrása nevet kapta, tó fakadt, a Hévízi-tó pedig azóta is gyógyulást kínál sok betegnek.

December 4.

Sió mondája Kamor átka

Egyszer réges-régen élt a Balaton partján egy tündér, Sió. Gyönyörű volt a tündér, szebbet nála nem látott még a Nap sem, ami pedig égi útján nap mint nap bejárja a földkerekséget, és sugarával sok szép leányt végigsimogat. Siónak arany volt a haja, rózsás az arca, a szeme pedig olyan volt, mint a Balaton: a végtelen kéket tükrözte hideg téli napokon, opálzölden ragyogott a napban, és sötét szürkévé változott, ha valaki megharagította.

De amilyen gyönyörű volt Sió, olyan csalfa is! Élvezte, hogy ha párás zöld szemét egy legényre vetette, az máris otthagya kedvesét, és futott a tündérhez. Élvezte, hogy akárhány férfi szívét el tudta rabolni. Elrabolta azokat, de össze is törte, mert hamar eltaszította őket magától, s máris egy új hódítását élvezte.

Élt a Bakony sötét erdejében egy varázsló, Kamor, kinek fiára is kivetette Sió hálóját. A fiú pedig hamar bekerült a tündér bűvkörébe, s egyre csak leste a leány kívánságait. Sió örült az ifjú szerelmének, s hogy próbára tegye azt, megkérte, hozzon neki a Bakony erdejéből a bűvös hatású hársfavizből. A fiú pedig összeszedte bátorságát, bevetette magát a rengetegbe, s ezer veszéllyel dacolva megszerezte a varázslatos szépítőszeret.

Hanem amikor vitte nagy boldogan a hársfavizet szerelméhez, egy másik ifjút pillantott meg Sió oldalán. Zöld szemével azt a legényt szédítette, bűgő hangjával az ő fülébe súgott csábító szavakat.

Kamor fia összetört. Szíve majd megszakadt bánatában. Felmászott hát egy magas sziklára Tihanynál, s a mélybe vetette magát.

Szörnyű haragra gerjedt erre Kamor, s miután fiát illendő módon eltemette Tihany szikláinál, a hársfavizet magához vette, elátkozta, majd vitte Siónak.

– Szépséges tündér! Gazdám megbetegedett, s velem küldi ajándékát, a hársfavizet, melyet a Bakony sűrű erdejéből hozott neked.

Sió megörült a hársfavíznek, hiszen tudta, hogy attól szépsége megsokszorozódik, aranyhaja még fényesebben fog ragyogni, kinyitotta hát a tégelyt, és hajára öntötte azt.

Abban a pillanatban eltűntek az arany fürtök, s helyettük rémséges kígyók tekeregtek a tündér fején.

Dörgő szavakkal szólt Kamor:

– Légy átkozott, kegyetlen tündér, amiért csalfasággal halálba kergetted fiamat! Nem kellett neked szerelme, hát te se szabadulj addig átkomtól, amíg egy igaz szerelem önként fel nem oldoz!

Balatoni adventi mesekalendárium

December 5.

Sió mondája Horka hangja

A tihanyi hegyen állt egy csoda szép vár. Kőcsipkés tornyaiból gyönyörű kilátás nyílt az alatta elterülő tóra, de hiába mindez a szépség, ha a vár ura, Rohan herceg nem láthatta azt.

Hiába volt kincse is temérdek, s messze földön híres aranyszörű kecskenyája, a herceg vak volt, és sosem láthatta két szépséges leányát.

Helka volt a fiatalabb, kedves, szőke hajú teremtés, akinek mindenkihez volt egy kedves szava, mosolya – rajongott is érte a vár népe, szépségének és bájának híre pedig az egész vidéket bejárta. Nővére, Horka hollófekete hajú, éjszemű szépség volt, de mindenki csak addig csodálta őt, amíg meg nem szólalt. Ha ugyanis kinyitotta a száját, olyan szörnyű rikácsolás hagyta el ajkait, hogy futva menekült, aki csak meghallotta. Jobb is, hogy menekültek, mert a lelke sötét és gonosz volt, irigységgel, hatalomvágygal tele.

Irigykedett Horka húgára is, akinek számtalan kérője akadt, míg őt messziről kerülte mindenki. Megkérte hát apját, segítsen, hogy hangja meggyógyulhasson. Rohan herceg, aki szívből szerette sötét lelkű lányát is, kihirdette, hogy temérdek kincs lesz a jutalma annak, ki leányát meggyógyítja.

Özönlettek is a szerencsájüket próbáló lovagok, királyfiak a herceg udvarába. Jó sora volt a vajákos asszonyoknak, kétes hírű orvosoknak, de bizony senki sem járt sikerrel. Hiába kenték Horka torkát bűvös kenőccsel, itatták, etették varázsszerekkel, bizony a rikácsolás csak nem akart múlni.

Történt egyszer, hogy egy alföldi herceg, Thuz került a tihanyi várba, aki, amikor meglátta Horkát és Rohan gazdagságát, elhatározta, hogy bármi áron megszerzi a lány kezét. De ő sem tudott semmit kitalálni, s ekkeseredettségében némán ült a Balaton partján.

Majd felállt, s döngő hangon így kiáltott:

– Az ég szellemei vagy a pokol ördögei, segítsetek, hogy Horkát feleségül tudjam venni!

Meghallotta ezt a tó mélyén rejtőző Sió, s mivel nem ismerte az igaz szerelmet, azt gondolta, most egy olyan ifjút lát, aki valóban szerelmes, s talán ő tudja majd feloldani Kamor szörnyű átkát. Feljött hát Thuzhoz, s azt mondta neki:

– Én tudok segíteni neked, herceg, de csak akkor, ha te is segítesz nekem! Ismerem szerelmed gyógyulásának titkát, de csak akkor mondom el, ha megígéred, hogy Rohan aranyszörű kecskéinek bundájából hozol nekem, ha feleségül vetted Horkát.

Thuz herceg megörült a jó hírnek, és égre-földre esküdözött, hogy mindent megtesz Siónak, ha elárulja a titkot.

– A tihanyi hegyen van egy sír, sárga virágairól könnyen felismered. Ott él egy remete, kinek sárga köves gyűrűje a virágok minden erejét magában rejtí. Ezt kell Horkának hét nap, hét éjszaka a nyelve alatt tartani, s hangja csengőbb lesz az ezüstről, édesebb lesz a méznél!

Balatoni adventi mesekalendárium

December 5.

Sió mondája Horka hangja

Rohant Thuz herceg a remetéhez, könyörgött neki, hogy segítsen szerelmén. Az öreg remetének megesett a szíve a szerencsétlen ifjún, s odaadta gyűrűjét azzal, hogyha Horka meggyógyult, hozza rögtön vissza. Thuz neki is megígért mindent, s már szaladt is a gyűrűvel Rohan herceg várába.

Horka hitte is, nem is Thuz szavait, lelkéből kezdett már kihunyni a remény, de mivel tetszett neki a herceg, követte szavait. Hét nap és hét éjszaka a nyelve alatt tartotta a gyűrűt, s láss csodát, hangja édesebb lett, mint a fülemüle éneke!

Boldogan adta kezét hát Thuznak, s mindenki boldog volt a lakodalmon, mert azt hitték, a hangjával a hercegnő sötét lelke is meggyógyult.

De meggyógyult-e? És megtartotta-e ígéretét Thuz herceg?

Mindezt megtudhatjátok holnap!

December 6.

Sió mondája Helka és Kelén

Alig telt el pár nap Horka lakodalma után, Sió követet küldött Thuz herceghez, hogy ígéretére emlékeztesse. A gonosz lelkű ifjú azonban csak kacagott a tündéren:

– Miért adnék neked bármit is? Segítségért nem jár fizetség!

Hasonlóan járt az öreg remete is, aki a szívének oly kedves sárgaköves gyűrűjéért jelentkezett Thuznál. A herceg őt is elkergette azzal, hogy megszerette a gyűrűt, nem adja vissza. A remete ágyának esett bánatában.

Amikor látta ezt fia, Kelén, maga ment a palotába.

– Thuz herceg, atyám ágyának esett bánatában, s ha a gyűrűt megtartod is, cserébe adjál az aranyszőrű kecskenyáj tejéből, hogy meggyógyulhasson!

De a gonosz herceg szíve nem esett meg az öregember bánatán:

– Hercegnek való az a tej, nem ihat abból közönséges remete!

Így Kelén dolga végezetlenül ballagott hazafelé. Útközben megállította őt Helka, akinek jó szíve nem hagyhatta, hogy bárkit szomorúan lásson, ezért megkérdezte, mi bántja. Kelén elmesélte történetét, Helka szíve pedig összefacsarodott bánatában, hogy nővére és férje milyen gonosz.

– Ne búsulj, ifjú! Én minden nap kapok a tejből, odaadom atyádnak a jussomat.

Attól kezdve minden áldott nap felkereste a remetét, és vitt neki az aranyszőrű kecskék tejéből. Ahogy telt-múlt az idő, a remete lassan erőre

kapott, s hamarosan el tudta hagyni barlangját. Eközben a két tiszta szív is egymásra talált: Helka és Kelén között szerelem szövődött. De tudták, hogy Helka apja, Rohan herceg, akármilyen jószívű is, soha nem fogja lányát egy szegény remete fiához adni.

Eközben a palotában Horka és Thuz fondorlatokat szövöttek. Mérhetetlen kapzsiságukban nem elégedtek meg a nekik járó kincsekkel, és Helka részére is fájt a foguk. Gonosz tervet eszeltek hát ki elveszejtésére.

Felkeresték a Tihany lábánál lakó boszorkányt, aki azt javasolta nekik, hogy küldjék el Helkát a Balaton közepén élő varázserejű halért, mert ha Rohan annak húsát elfogyasztja, visszanyeri szeme világát. Helka mindent veszéllyel szembe fog szállni apjáért, Sió azonban ezt nem fogja hagyni, ugyanis a szívárványszínű halacska az ő kedvence.

A két gonosz lélek terve úgy tűnt, be is válik, hiszen Helka, amint meghallotta, hogy segíthet apján, szaladt is egy csónakhoz. szerelméért, követte őt. Amikor pedig Sió tudomására jutott, miért jöttek, hatalmas vihart támasztott. Zúgott a szél, felkorbácsolta a hullámokat, és a kis ladikban Helka és Kelén kétségbeesetten kapaszkodott egymásba.

December 6.

Sió mondája Helka és Kelén

Amikor Sió meglátta ezt, elgondolkodott. Thuzban csalódnia kellett, de talán ez lesz a szerelmespár, aki megszabadítja őt Kamor átkától? Lecsendesítette hát a vihart, s miután megeskette Helkát, hogy egybekelésük után ad neki az kecskenyáj szőréből, odaadta a szivárványszínű halacskát.

Horka nagyon meglepődött, amikor Helka és Kelén visszaértek, de nem esett kétségbe, majd kitalálnak valamit... A halat elkérte, hogy vacsorát készítsen belőle apjának, de ő maga ette meg, apjának pedig egy közönséges halból adott. Rohan így nem nyerte vissza szeme világát.

A boszorkány ekkor azt javasolta, küldjék Kelént halálos útra, hiszen szerelmese ügyis utána fog halni. Elmondták hát neki, hogy a Bakonyban van egy ezeréves cserfa, aminek a tetejében van egy hollófészek. Az abban összegyűlt harmatvíz csodálatos erővel bír, meggyógyítaná Rohan herceg szemét. Azt persze nem mondták, hogy a cserfát egy rettenetes vaddisznó őrzi, aki mindenkit megöl, aki csak a közelébe merészkedik. Kelén azon nyomban útra is kelt, de hiába kereste hét nap, hét éjjel a fát, nem találta. Bánatos sóhaját azonban felkapta a bakonyi szél, elvitte Kamorhoz, akinek szíve megesett a fiún. Felkereste, és megkérdezte, miért jött. Amikor Kelén elmesélte történetét, rögtön átlátott a szitán, és rájött, hogy Horkáké a biztos halálba küldték őt. Segített hát neki, megmutatta a fát, s egy varázslatos kelevézt ajándékozott neki.

– Fogd e fegyvert, s ha jön a vadkan, forgasd meg fejed fölött háromszor, majd mártsd a szügyébe! Ezután üss a kelevézzel háromszor a cserfára, s az földig fog hajolni előtted.

Kelén így is tett. Amikor előjött a vadkan, háromszor megforgatta feje fölött a fegyvert, és beledöfte a vadkan szügyébe. Ezután háromszor ráütött a fára, az meghajolt, ő pedig kis korszójába gyűjtötte a harmatvizet.

Abban a pillanatban újra megjelent előtte Kamor, s ezekkel a szavakkal bocsátotta útjára:

– Tudd meg, hogy a sír, amit édesapáddal gondoztok, az én fiam sírja. Ha bármikor bajba kerülsz, mondd el háromszor ott a nevem, és segíteni fogok.

Kelén megköszönte a segítséget, és boldogan vitte a harmatvizet és a vaddisznó nyelvét, ami szintén varázserővel bírt.

Horkákék megint meglepődtek, de nem estek kétségbe. Elkérték a vizet és a nyelvet, hogy odaadják Rohannak. Persze eszük ágában sem volt, Horka a nyelvből férjének készített reggelit, a harmatvizet pedig saját arcára locsolta. Igen ám, de a harmatvíz s a vadkan nyelvének varázssereje a lélekre válaszolt, s a gonosz lélekre gonosz hatással bírt: Horkából csúf fekete holló lett, Thuz hercegből pedig vaddisznó. Rémülten hagyták el a palotát, mielőtt bárki meglátta volna őket. Nemsokára már a remete sírjánál jártak, de Kelén, amikor meglátta, hogy apja életére törnek, egy nyíllal megsebezte őket, s a mélybe zuhantak. Soha többé nem látta őket senki. Nem is nagyon keresték a gonosz szerelmespárt.

Helka és Kelén szomorúságának azonban nem volt vége, hiszen hiá herceg továbbra is vak volt, s nem remélhették, hogy egymáséi lehet

– Hej, Kamor, Kamor, hiába volt a segítséged, semmire sem jutottunk biztosan tudna segíteni!

Abban a pillanatban feltámadt a bakonyi szél, és ott termett a varázs

December 6.

Sió mondája Helka és Kelén

Helka és Kelén szomorúságának azonban nem volt vége, hiszen hiába a sok gyötrelem és veszély, a herceg továbbra is vak volt, s nem remélhették, hogy egymáséi lehetnek. Ott búslakodtak a sírnál:

– Hej, Kamor, Kamor, hiába volt a segítséged, semmire sem jutottunk. Pedig, ha Kamor itt lenne, biztosan tudna segíteni!

Abban a pillanatban feltámadt a bakonyi szél, és ott termett a varázsló.

– Elmondtátok háromszor a nevemet a sírnál, itt vagyok! Mi bántja a szíveteket?

Kelén ekkor elmondta, hogy jártak, Kamor pedig azt válaszolta, hogy három napon át minden hajnalban gyűjtsék össze a sír virágain a harmatot, s a harmadik napon kenjék be vele Rohan szemét.

A szerelmesek így is tettek: három napig gyűjtötték a harmatot, majd a harmadik napon bekenték vele Rohan szemét. És láss csodát: a herceg szeme megnyílt, és végre látott! Végre láthatta gyönyörű lánykáját, délceg szerelmét, és határtalan örömeiben rögtön áldását adta a frigyre.

Megülték hát a lakodalmat, és a friss házasok első dolga az volt, hogy ismét beültek a ladikba, vitték magukkal az aranyszörű kecskét, majd a tó közepére érve Siót hívták. A tündér meg is jelent, s ahogy a kecske szőre a Balaton vizébe esett, úgy hullottak a fejről a kígyók a vízbe.

A ladik Balatonfürednél ért partot, ahol már várta őket Kamor. Békejobbot nyújtott Siónak, majd a földre szúrta cserfaágból készült botját:

– Ezen a helyen gyűljenek össze hegyeim érceinek legjótékonyabb erői! – kiáltotta.

– És vizeimnek legjótékonyabb forrásai – tette hozzá Sió, és aranybuzogányos nádját ő is beszúrta a cserfaág mellé.

Abban a pillanatban csodálatos víz tört fel a földből: Füred jótékony hatású vize.

Kamor ekkor a szerelmesekhez fordult:

– Szerelmetek, lelketek tisztasága, becsülete elnyerte méltó jutalmát! Tudjátok meg, hogy Kelén nem egy egyszerű remete fia, hanem Zemúrnak, Alföld hercegének unokaöccse! Most, hogy Zemúr fia, Thuz meghalt, övé ez a hercegség is!

Balatoni adventi mesekalendárium

December 7.

A tihanyi visszhang

Réges-régen élt a Balaton partján egy szépséges királynő, akit Tihanynak hívtak. Minden áldott nap lehajtotta aranszőrű kecskenyáját a partra, és énekelt. Olyan gyönyörű hangja volt, hogy amikor énekelt, megszelídülten álltak meg a vad óriások, abbahagyták munkájukat a bányában a törpék, és csak hallgatták, hallgatták.

De amilyen szép volt Tihany, olyan fősvény is! Egy idő után elhatározta, hogy nem énekel csak úgy, ingyen, fizessen érte, aki hallani akarja! Hordták is az aranyat, kincset a királynőnek, csak énekeljen! Tihany pedig dalolt, s egyre telt a kincsesládája.

Történt egyszer, hogy megbetegedett a vén Balaton egyetlen fia.

– Jaj, édesapám, ha Tihany énekét hallanám, meggyógyulnék!

Elment hát a vén Balaton a királynőhöz, és kérte, mentse meg fiát.

De a fősvény királynő neki is csak azt felelte, mint mindenki másnak:

– Fizessen az, aki énekemet hallani akarja!

Balaton felhozott hát a tó mélyéről egy láda igazgyöngyöt, Tihany pedig énekelt. Aztán felhozott még egy ládát, Tihany pedig megint énekelt. De a kincsek elfogytak, a fiú pedig még nem gyógyult meg.

Balaton kérte Tihanyt:

– Szép királynő, mentsd meg a fiamat! Énekelj csodálatos hangoddal ez egyszer gyöngy nélkül is, hiszen másképp meg fog halni! Szíved fog arannyá válni, ha megmentesz egy haldoklót! Többet ér egy arany szív, mint bármennyi gyémánt!

De hiába könyörgött, sírt, a királynő szíve nem lágyult meg. A fiú egyre halványabb lett, egyre betegbb, végül meghalt.

A vén Balaton a Badacsony mélyére temette. Három héten át ült a sír mellett, s csak akkor kelt fel, amikor meghallotta Tihany énekét. A királynő egy sziklán ült, egy törpe kuporgott a lábainál, kezében hatalmas gyémánttal, mit a közeli hegyekben bányászott.

A vén Balaton rettenetes haragra gerjedt. Hatalmas vihart támasztott, felkorbácsolta a vizet. A szél zúgott, őrzöngött, tépte a parti fákat, a hullámok felcsaptak a hegyek tetejéig.

Tihany, amikor meglátta a vihart, szaladt a Balaton partjára, mert ott legeltek aranszőrű kecskéi. De ahogy odaért, egy óriási hullám elragadta tőle az egész nyáját. A királynő ekkor vette észre Balatont, látta rettenetes haragját, és rémülten szaladt egy barlangba, de Balaton elől így sem tudott menekülni. Ráomlasztotta a barlangot, és átkot szórt rá:

– Te, aki olyan fősvényen bántál a hangoddal, mostantól hétszer ismételd el mindenkinek a szavát!

Így született a tihanyi visszhang, ami hűségesen ismétli el mindenki szavát hétszer – arany, gyöngyök és gyémánt nélkül is.

A vízbe fúlt kecskenyáj emlékeit pedig minden vihar után meg lehet találni a Balaton partján. Ezek a balatoni kecskekörmök.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 8.

Az ajkai óriás

Réges-régen történt, amikor még óriások, tündérek és törpék népesítették be a földet, hogy egy bakonyi óriásasszonynak tizenkét fia született. Derék fiúk voltak, egyik erősebb, mint a másik, ügyesen vadásztak, halásztak, járták az erdőt, ellenőrizték csapdáikat, hogy édesanyjuk fazeka sose legyen üres.

Csak a legkisebb volt ügyefogyott. Az mindig csetlett-botlott, a saját lábában is elesett. Szídták is a bátyjai minduntalan:

– Nézz a lábad elé! Elkergeted a nagy zajjal a vadat!

S ha nagy ritkán mégis utolért egy szarvast, az szinte biztos, hogy kisiklott a keze közül. Míg bátyjai folyton szídták, édesanyja védelmezte őt:

– Meglátjátok, ügyes lesz ő is, ha majd akkorára nő, mint ti!

Az idősebb fiúk csak morogtak a bajszuk alatt, s igyekeztek inkább otthon hagyni öccsüket, hogy ne legyen láb alatt.

Hanem lassan elfogyott a Bakonyból az összes szarvas, vaddisznó és őz, a patakokból a pisztráng, s egyre többször fortogott csak sóska, spenót és üres kása az óriásasszony üstjében. A fiúk mind gyakrabban maradtak éhen, gyomruk korgása felverte az erdő csendjét. S az éhezéstől megvadultak, állandóan hajba kaptak, veszekedtek. Anyjuk hiába csitította őket, az addig jószívű testvérek egyre többet verekedtek.

Végül egy nap odaálltak édesanyjuk elé:

– Édesanyánk, itt kell hagynunk ezt a helyet, mert már nincs elég vad ahhoz, hogy megéljünk itt. Útrakerülünk hát, s ha találunk egy másik vidéket, hol meg tudunk élni, visszajövünk érted.

Sírt-rítt az óriásasszony, de mit tehetett? A maradék kis lisztjéből sültött hamubasült pogácsát, elosztotta igazságosan tizenkét részre, takaros kis batyukat kötött kendőiből, s jól megtömte őket. A fiúk kivágtak maguknak egy-egy szép tölgyfát, s abból faragtak maguknak botot, mire rákötötték a batyut.

Hanem mikor útnak indultak volna, így szólt a legidősebb:

– Legkisebb öcsénk ne jöjjön velünk! Útban lesz minduntalan, s valakinek gondját kell viselni édesanyánknak is.

– Jaj, lelkem, kisfiam, nem kell rám vigyázni senkinek sem, de hadd lásson ő is világot! Ki tudja, hátha ember lesz végül belőle!

Morogtak a fiúk, mérgelődtek, de végül magukkal vitték a kis ügyefogyottat is.

Mentek-mendegéltek, de a legkisebbik fiú minduntalan lemaradt. Hol a bocskora esett le a lábáról, hol a kalapját fújta el a szél.

Egyszer aztán úgy lemaradt, hogy már nem is látta bátyjait. Nosza, nekilódult, egyre szaporázta a lábait, de csak nem látta testvéreit. Még jobban szaladni kezdett, de abban a pillanatban, megbotlott és elterült.

A batyuja gurult-gurult messzire, s egyszercsak megállt. Ez a batyu még ma is látható, messze kiemelkedik a síkságból, úgy hívják, Somló.

Ahol pedig ajka a földet érte, az emberek elnevezték Ajkának, s mind a mai napig így hívják városukat.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 9.

A csodatévő tó titka

Klára ábrándozva nézte a messzi távot. Kis toronyszobájából olyan reménytelenül elérhetetlennek látszott a Balaton zöld vize, pedig mennyire, de mennyire szeretett volna a partján sétálni! Belemártani kezét hús vizébe, hallgatni a hullámok csobogását... De tudta, ez sohasem lesz számára lehetséges. Édesanyja halála után apja még jobban bezárkózott, féltette, óvta leányát, sehova sem mehetett Tátika várából. Drága kelmékkel, selyemmel, bársonnyal tette otthonossá lakosztályát, ékszerekkel, vagyont érő csecsebecsékekkel halmozta el, hogy kedvében járjon, de Klára mégiscsak kalickában érezte magát. Még ha aranykalickában is. Ahogy kinézett ablakából, egy könnycsepp gördült végig bájos arcán, de már le is törölte, elszégyellve magát, hiszen édesapja mindent megtett érte, ami lehetséges...

Rezi Sándor, Csobánc várkapitánya elgondolkodva sétált az erdőben. Messzire ment saját várától, de mióta egyszer meglátta Klárát Tátika várának tornyában, egyre többet járt erre. Ismerte a leányt, hiszen sok időt töltöttek gyerekkorukban együtt, s mielőtt elment hosszú külföldi útjára, meg is forgatta egy badacsonyi szüreti mulatságon. De akkor csak tréfából táncoltatta meg, játszópajtásként tekintett rá. Most azonban a leány megváltozott. Nem éretlen fruska volt többé, hanem egy gyönyörű rózsabimbó. Az erdő sűrűjéből leste aranyhaját, ábrándos kék szemét, hófehér bőrét. Hamarosan megtudta a környékbeliektől, hogy a vén Pethő bezárva tartja a lányt, senki még csak a közelébe sem mehet öreg dajkáján kívül.

– Vajon elígérte már valakinek? – gondolkodott. – Gazdag nagyúrnak talán... Vagy a király fiának... S nem akarja kockáztatni, hogy a leány szíve mást válasszon.

De onnantól nem volt maradása Csobáncon, útja minduntalan Tátika felé vezette. Hamarosan kitaposott ösvény vezetett oda, hol a fák rejtekében figyelte a leányt. S ahogy figyelte, szívében egyre hevesebben lobogott a szerelem lángja.

Egy napon végül felvágatott a várba a vén Pethőhöz.

Nagy örömmel fogadta az öreg, s leültette asztalához, majd itallal kínálta.

– Régen láttalak, fiam! Meséj hát, milyen volt az a nagy út messzi országokban? Milyen az élet a császár földjén, s milyen Párisban? Azt mondják, még az anglusokhoz is eljutottál!

– Szép volt, jó volt, apámuram, de nem mesélni jöttem most.

S elmondta, hogy látta meg Klárát a vártornyban, hogy gyúlt szerelemre szíve. Az öreg Pethő elfelhősödött homlokkal hallgatta. Nem kerülte ez el Sándor figyelmét, s minden bátorságát összeszedve így folytatta:

– Látom, hogy nem örül, apámuram, a kérésemnek. Tán elígérte már Klárát másnak? Mondják, régóta bezárva tartja a toronyba.

Az öreg szemét könnyek öntötték el.

– Dehogy ígértem el bárkinek egyetlen leánykámat! Bár el tudnám ígérni! Tudd meg, fiam, hogy azért zárom el az én Klárámat, mert nem tud járni. Három éve szörnyű betegség támadta meg, hetekig lebegett élet és halál között, és bár felgyógyult, soha többé nem tudott lábra állni.

Sándor szívében azonban olyan hevesen lobogott már a szerelem lángja, hogy így szólt:

Balatoni adventi mesekalendárium

December 9.

A csodatévő tó titka

– Nem bánom én, ha ölben viszem is haza Csobáncra! Nélküle nem tudok élni!

Pethő, látva elszántságát, felvezette a toronyszobába. És ott ült a szépséges leány, kit annyiszor meglesett már! Most végre közelről látta arany fürtjeit, égbék szemét, s látta, hogy hófehér bőrét pirosra festette az izgalom. Klára magányos óráiban sokat ábrándozott Sándorról. Ő bizony már négy éve, a badacsonyi mulatságban sem játszópajtásként tekintett rá, hanem a fiatal leányszív teljes rajongásával. És íme! Itt áll az ifjú! Pontosan olyan, mint álmaiban, ahogy négy éve minden áldott nap maga előtt látta: dús, barna haja vállát verdeste, délceg természetével jóval apja fölé magasodott, ragyogó fekete szemében a szerelem lángja lobogott.

Sándor térdre esett a leány előtt, óvatosan fogta meg gyenge fehér kezét, alig merte érinteni, mintha félt volna, hogy eltűnik a tündér, ha hozzáér. Szemét is alig merte ráemelni, amikor megkérte kezét. A leány halkán rebegte az igent.

Felpezdült Tátika és Csobánc vára: lázas készülődés kezdődött. Hímzőasszonyok késő éjszakáig dolgoztak Klára kelengyéjén, Sándor pedig a rideg vártornyot próbálta berendezni, hogy asszonyát fogadhassa benne. S közben minden nap járta az utat Tátika és Csobánc között. Gyakran letért az útról, hogy cikláment, liliomot, százszorszépet, zsályát, az erdők és mezők legszebb virágait vigye menyasszonyának.

Egy alkalommal öreg cigányasszonyt látott meg az út szélén, ki gyönyörű liliomokat szorongatott kezében. Az is meglátta őt, hát rögtön kiabálni kezdett:

– Nézze, nagyuram, ezt a gyönyörűséges virágot! Szébb az, mint a maga hervadt ciklámenjei! De három dínárért a magáé, s viheti a babájának!

Sándor odavetette neki a három dénárt. Az öregasszony meglepődött, odaadta a virágot, s hajlongni kezdett:

– Hozok ám még neked, nagyuram, ha kell! A varázstó mellett nőttek, azért olyan csodálatosak!

Miféle varázstó? – hökkent meg Sándor, hisz annyit lovagolt már a környéken, de sosem hallott a tóról.

– Ó, hát nem messze innen, a fenyőerdőben van egy csodálatos vizű tó. Nagyurak, ha megbetegszenek, messzi földről hoznak maguknak orvosdoktorokat és csodaszereket, de nekünk nincsen ilyenre pénzünk, hát a természethez fordulunk gyógyulásért. Ha valaki fájlalja lábát, nem mozdul a dereka, megferedik a tóban párszor, s olyan, mintha megifjodott volna!

Sándor megöltelte, megcsókolta a cigányasszonyt, az meg csak nézett, s nem tudta, mi lelte a fiatalurat. Hát még amikor három aranyat adott neki, azt gondolta, biztos megbolondult. De Sándor már szaladt is a hírral a vén Pethőhöz, aki hitte is, nem is, de bármilyen szalmaszála belekapaszkodott volna imádott leánya gyógyulásáért. Pár nap alatt felépítettek egy takaros kis fürdőházat, Klára pedig mindennap megfürdött a tó vizében.

És láss csodát! Három hét múlva nem volt szüksége dajkjára segítségére, hogy kilépjen a partra.

Volt nagy öröm Tátika és Csobánc várában, mikor a futár megvitte a hírt! Sándor azonnal lóra pattant, s amikor megérkezett, Klára boldogan szaladt mátkája karjaiba. A várkapitány forrón átölelte, majd lovára ültette, s levitte a Balaton partjára. Klára pedig leült a partra, kezét bemártotta a zöld színű habokba, és együtt hallgatták a hullámok csobogását...

Elmúltak a régi idők, Tátika és Csobánc vára már csak romantikus rom maradt, Pethő Klára és Rezi Sándor szerelme is a múlté, történelemkönyvek és legendák őrzik csak emléküket. De a csodatevő tó azóta is hívja a betegeket, egészségeseket, most már Hévízi tó néven...

Balatoni adventi mesekalendárium

December 10.

A tihanyi faágyú

Egyszer, nem is olyan régen, volt Tihanynak egy bírója. Nem az eszéért választották őt, inkább vagyona és takaros felesége miatt. Ez az asszony azonban nem csak szemrevaló volt, hanem éleseszű is, férjeurát ügyesen irányította, így aztán szerette is őt Tihany népe.

Hanem aztán nagy szomorúság szakadt a bíró házára: idő előtt elvitte a Kaszás a szépséges bírónét, s a bíró nagy hirtelen egyedül maradt bánatával és a szegény falu temérdek gondjával.

De bizony a kocsmáros asszony, ki maga is nemrégiben vált özvegyé, szemet vetett a bíróra, de még inkább a bíró zöld verandás házára, s addig-addig mesterkedett, míg a bíró végül az oltár előtt találta magát.

Boldog volt Tihany új bírónéja, módos ruhájában, arany ékszereivel elégedetten üldögélt a zöld verandán, s szelēs mosollyal fogadta a vendégsereg csodálatát. Hanem ahogy ott üldögélt, egyszer csak meglátott lent a parti úton egy hatlovas, aranyos hintót. Benne pompás selyemruhában, gyémántos ékszerekben a füredi bíróné. Elsápadt, levegőért kapkodott, s este már szapult is urát.

– Jaj, hogy milyen pipogya fráter, kegyelmed! Tihanynak itt a hegye, visszhangja, s minden ingyenélő szabadon nézheti, hallgathatja, miközben a falubéliek olyan szegények, mint a templom egere! De nézzek csak Füredet! Ott bezzeg mindenkinek fizetnie kell, ki Tihanyt látni akarja! Ki látott ilyen csúfságot! A füredi bíróné hatlovas hintóval jár a tihanyi pénzből, az enyém előtt pedig csak két piszkos gebe van!

Hallgatta az ura, hallgatta, s csak magában morgott, hogy az a két piszkos gebe bizony két kényes lipicai mén, s a szépen festett kocsi is van olyan fürge, mint a füredi hintó. Hanem az asszony addig perlekedett vele, hogy egy idő után maga is belátta, hogy az biza tűrhetetlen, hogy a füredi bíró pénzesládái a tihanyi kilátásból teljenek meg! S jó szokása szerint elindult tanácsadóhoz, a kocsmába. Ott aztán a sok bölcs tihanyi meghallgatta bírója panaszát, s a tüzes boroktól a hangulat is hamar igen tüzessé vált.

– Nem járja, hogy Fürednek ennyi pénze legyen a tihanyi kilátásból!

– Üzenjünk háborút!

– Dehogy üzenjünk, támadjuk meg rögvest, s szedjük el pénzüket, mit Tihanyért kapnak!

Addig-addig bátorították egymást, míg megállapodtak, hogy bizony megtámadják Füredet. Volt ott egy öreg katona, ki állítólag a poroszok elleni véres csatában veszítette el fél karját (bár rossznyelvek szerint asszonyszemély volt a dologban, s a haragos ura), az rögtön mondta, hogy nem kell ide hadsereg, elég egy ágyú is, hiszen Tihany hegyen van, így egyszerűen mőresre tanítják majd Füred népét.

Hanem még így is volt nehézség: szegény falu lévén, nem volt Tihanynak kovácsa, ki ágyút kovácsolt volna nekik. De volt egy derék asztalosuk, kinek szíve forrón dobogott falujáért, s az imigyen szólt:

– Nem kell ide vas és bronz! Csinálok én kemény tölgyfából olyan ágyút, hogy hetedhét határban elpusztít mindent!

Egy hét sem telt bele, s elkészült a tihanyi faágyú. Csillogott, villogott az olajtól, mivel be volt kenve, ahogy felhúzták a hegyre. Elégedetten állta körbe Tihany népe.

– Nosza, fordítsuk Füred felé! Pusztuljon a becstelen rablóhad!

Balatoni adventi mesekalendárium

December 10.

A tihanyi faágyú

Az öreg katona megtöltötte puskaporral, berakták a fából készült ágyúgolyót, s a bíró elkiáltotta magát:

– Tűz!

Hanem ahogy a puskapor felrobbant, bizony a faágyú csöve szétnyílt, s a körülötte levő tizenhat bölcs tihanyit mind megölte. Súlyos sebével a bíró is haldoklott (kit nem az eszéért választottak), de még biztatóan így szólt népéhez:

– Lássátok, győztünk! Hiszen ha közöttünk ekkora pusztítást okozott az ágyú, hogy tizenhatan meghaltak, hát Füreden bizonytalán tízszer ennyien halhattak meg!

De Füreden az egészről nem tudtak semmit. Vidáman sétálgattak, a bíróné pedig selyemruhájában, gyémántos ékszereiben tovább hajtott hatlovas hintójával.

A tihanyi bíróné elkeseredve nézte őt a hegyről halott ura mellett, de szólni már többet nem tudott, mert az ágyúlövéstől örökre megnémult.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 11.

Béla király kecskéi

Nagy veszedelem támadt IV. Béla király Magyarországra: a kutyafejű tatárok támadtak hazánkra. Vérszomjas seregeik végigrabolták, prédálták az országot, felperzselték a földeket, lerombolták, felgyújtották a falvakat. Megölték a férfiakat, vagy rabláncra fűzték asszonyaikkal, gyerekeikkel együtt.

– Meneküljön, ki merre lát! – adta ki a parancsot a király, kinek seregei nem voltak elegendőek, hogy szembeszálljanak a nagy kán rettentő hadával. A nagyurak saját birtokaikat, marháikat védték, s nem siettek a haza szolgálatára.

Menekült bizony maga a király, IV. Béla is. Asszonyát, gyermekeit Spalato várába küldte, de mivel a tatárok késlekedtek átkelni a Dunán, volt ideje, hogy maga és egyháza kincseit összegyűjtse, s kimenekítse. Köztük volt a legbecsesebb is, Szent István király holtteste is.

Terelték emberei a nyájakat is, birkát, kecskét, marhát, s vonultak a tengerpart felé. Útközben megálltak Tihanyban, hogy kipihenjék magukat.

Az apátság szerzetesei nagy örömmel fogadták őket:

– Ősatyád, nagy királyunk, András alapította templomunkat Szent Ányos tiszteletére. Szolgálatodra állnak hát az itteni javak, s erős védelmet nyújt a vár.

IV. Béla kedvtelve nézte az apátság erős falait, s a csodálatos vidéket: a hegy lábánál elterülő vizet, sűrű erdőket, takaros halászfalvakat. S elhatározta, hogy megpihennek pár napra, hiszen a tatárok úgysem tudnak átkelni a Dunán.

Hanem másnap olyan hideg tört Tihanyra, amit emberemlékezet óta nem láttak. Az ég madarai röptükben megfagytak, s lepotyogtak a földre. Aki fejfedő nélkül merészkedett hidegbe, rögtön lefagyott füle. Vacogva bújt mindenki a melegbe, tűz köré, s a király is inkább tovább élvezte az apátság vendégszeretetét, mint hogy útra keljen a dermesztő hidegben.

Nem telt bele sok idő, futár érkezett Tihanyba:

– Uram királyom! A nagy hidegben befagyott a Duna, s a tatár sereg átkelt rajta! Sokáig óvakodtak, kémltek, nem mertek átmenni a jégen. Végre is egy juhnyáját a partra hajtottak, majd ott hagytak őrizetlenül. Mikor pedig a magyar parasztok látták a túlparton, hogy őrizetlenül vannak, átkeltek a jégen, s áthajtották a nyáját. Ebből bizonyosságot nyertek a tatárok, hogy elég szilárd a jég, hát átkeltek rajta seregestül!

Megfúvatta a kürtöket a király:

– Induljunk azon nyomban tovább!

Marasztalta őt az apát:

– Király uram, erősek a vár falai, megvédenek téged és népedet!

– Derék szolgánk vagy, apát uram! Hanem nem lehetünk ennyien terhedre, mert bizony egy ostrom idején nem lenne itt elegendő élelem. Itt hagyunk neked pár marhát, juhot, amik beférnek a várba, pár jó katonámat is, de mi magunk tovább megyünk. Hitvesem már vár minket Klissza várában,

Balatoni adventi mesekalendárium

December 11.

Béla király kecskéi

Így is történt. A marha és juh jó részét Tihanyban hagyták, a többieket elhajtották. Már csak a kecskenyáj maradt, s a király szolganépével. Ekkor lélekszakadva érkezett egy újabb futár:

Király uram, már látótávolságban a tatár sereg! Indulni kell!

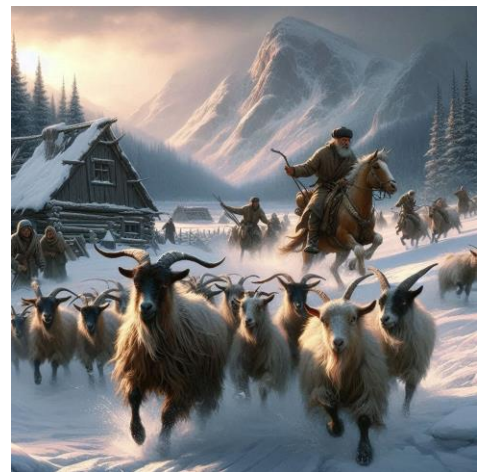
Lóra kapott hát a király s vitézei, s megfúvatta újfent a kürtöket. Lélekszakadva rohant oda az egyik kecskepásztor:

– Uram, királyom, nem tudunk követni ekkora nyájjal. El fognak kapni minket a tatárok!

Elgondolkodott ekkor Béla király, s kiadta a parancsot:

– Hajtsátok a kecskéket be a vízbe! Ne ehessenek kecskesültet a kutyafejű tatárok! Ti pedig kapjatok lóra, s kövessetek minket!

S a pásztorok behajtották a Béla király kecskenyáját a Balatonba. A még vékony jég hamar beszakadt, s a kecskék mind egy szálíg belefulladtak a vízbe. De a kecskekörmöket még ma is meg lehet találni vihar után a tó partján.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 12.

A Szent György-hegy legendája

Egyszer réges-régen egy sárkány érkezett a Szent György-hegyre. Tetszett neki a hely, talált egy alkalmas barlangot is, hát megtelepedett ott.

Pár nap múlva pedig megjelent a faluban, s egy leányt követelt magának feleségül. A falubeliek nem akartak neki lányt adni, de a sárkány szörnyű haragra gerjedt, s akkora tüzet okádott, hogy három ház menten porig égett.

– Mostantól minden nyári napfordulón adtok nekem egy leányt! Ha nem lesz ott a lány a barlangom előtt, felégetem az egész falut!

A falubeliek pedig nem tudtak mit tenni, engedelmessé váltak. Gyásznapi volt számukra minden nyári napforduló, de küldték leányaikat a barlanghoz hűségesen. Eltelt hét év, s a szép Katicára került a sor. Sirt keservesen Katica, ahogy közeledett a barlanghoz, hiszen nem tudta, mi vár rá. Annál nagyobb volt a meglepetése, amikor a barlangba érve, azt látta, hogy a sárkány a földön hever és jártányi ereje sincs.

– Eljöttél szép leány? Mi a neved?

– Katica vagyok – mondta minden ízében remegve.

– Segíts rajtam, Katica! Nagyon beteg vagyok, meghalok, ha nem gyógyítasz meg.

– De hát miért gyógyítsalak meg? Hogy aztán megegyél?

– Dehogy eszlek! Ha meggyógyítasz, soha többet nem bántalak benneteket!

Ha tényleg nem bántasz, segíték. Öreganyámnál senki sem ismeri jobban a gyógyfüveket, elhívom őt hozzád.

Így történt, hogy Katica öreganyja felkereste a Sárkány-likat, hogy meggyógyítsa a sárkányt. A falubeliek próbálták visszatartani, de a vénasszony hajthatatlan volt.

Ő is Isten teremtménye, ha tudom, megmentem őt!

Hét álló napig ápolta a sárkányt, gyógyfüveket főzött neki, húslevessel etette. S a sárkány meggyógyult.

Telt-múlt az idő, s a sárkány ígéretéhez híven tényleg nem bántotta a falusiakat. Csak az erdő vadait pusztította, a falubeliek nyájait megkímélte.

Helyette volt más. Először azt vették észre, hogy a nyájából el-eltűnik egy-egy jószág, majd később egyre többen látták is a támadót. Egy hatalmas szürke farkas volt az. Talán a Bakony erdeiből kerülhetett ide. Sok gondot okozott, s végül elhatározták a falubeliek, hogy összefognak, felkutatják, és együtt megölik.

Egy hideg téli hajnalon gyűltek össze a férfiak, hoztak vasvillát, kaszát, fáklyákat, s épp útnak indultak volna, amikor valaki felkiáltott:

– Nézzétek a templom lépcsőjét!

Mindenki odanézett, s látták, hogy valami hever ott. A farkas kihült teteme volt az. Rajta harapásnyomok, körülötte sárkánypikkelyek.

– A sárkány volt! – kiáltotta valaki.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 12.

A Szent György-hegy legendája

– Megmentett minket!

Ezután a falusiak egészen megkedvelték a sárkányt. Nem is kellett többet félniük semmitől: ha bármilyen veszély fenyegette őket, a sárkány rögtön a segítségükre sietett.

Amikor pedig a sárkány megöregedett, s elérkezett az utolsó órája, sokan elmentek a faluból, hogy búcsút vegyenek tőle.

A sárkány pedig utolsó jeges lehelletével megdermesztette a barlang levegőjét, s azóta is érezni a Sárkány-lik környékén a jeges hideget.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 13.

Az aranyszőrű kecskenyáj

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy ördögös öregasszony. A tihanyi barlangokban lakott, s volt egy kecskenyája. Nagyon büszke volt az öregasszony, mert csakugyan gyönyörűek voltak a kecskéi. Bűbáj volt-e, vagy a természet teremtette így, ki tudja, de ragyogó fehér szőrüket egy picinyke folt sem rúttította el. Kérkedett is velük mindig, ahányszor levitte itatni a Balatonra, mindig hangosan elkiáltotta magát:

– Széles e vidéken ez a legszebb kecskenyáj!

A tihanyi visszhang pedig hűségesen ismételte:

– ... ez a legszebb kecskenyáj... ez a legszebb kecskenyáj...

Az öregasszony elégedetten hallgatta ezt.

Történt egyszer, hogy egy kis pásztorleányka érkezett a vidékre kecskenyájával. Megtetszett neki Tihany, s gondolta, itt is marad. Minden nap levitte kecskéit a Balaton partjára, s míg a kecskék ittak, a madarak dalát hallgatta, s a hullámok csobogását.

Majd megette a méreg az öregasszonyt, mert a kis pásztorleánykának nem akármilyen nyája volt! Színaranyból volt azoknak a kecskéknak a szőre, ha csak ránézett az ember, már káprázott a szeme a csudálatos nagy fényességtől. Nem volt ettől fogva éjjele-nappala az ördögös nénének, egyre azon törte a fejét, hogyan veszejtse el a leánykát, s szerezzze meg magának a nyáját.

Egy alkalommal, amikor a leányka a Balaton partján ülve nézte a hullámokat, az öregasszony ökreit befogva széles barázdát húzott a leány és a kecskenyája közé. Közben szája szakadatlanul járt, sötét varázsigéket mormolt magában, s hát láss csodát! Olyan mély lett ettől a barázda, hogy ki nem mászhatott onnan senki, aki belékerült! S ezzel még nem fejezte be ördögös tervét az öregasszony. Addig folytatta a varázslatot, mígnem hatalmas vihar kerekedett, s a Balaton vize rögtön megtöltötte a barázdát.

Most eszmélt csak a szegény pásztorleányka, kétségbeesetten szaladt volna nyájához, de a barázda útját állta, s egy hatalmas hullám bele is sodorta. Sikolyát elnyelte a vihar dörgő hangja, csak hűséges kecskéi hallották meg. Hiába próbálta az öregasszony befogni a kecskéket, azok csak szaladtak a barázda felé, s a leány után vetették magukat. Nagy sietségükben az öregasszonyt is elsodorták maguk után. Rémulten kiáltott az öregasszony, de már késő volt: a hullámok őt is elnyelték, s ahogy a vihar erősödött, a hófehér kecskenyáját is elnyelte a Balaton.

Soha senki nem látta többet sem a pásztorleánykát, sem az ördögös nénét. A kecskenyájából is csupán a körmük maradt meg, ezt szokta néha kisodorni a partra a vihar.

December 14.

A Hegyek királynője és a kiséger

A Hegyek Királynője elégedetten ült trónusán. A hatalmas szikláról remek kilátás nyílt birodalmára, és ő kedvtelve nézett szét. A szántóföldek már betakarítva várták a téli pihenőt. A szőlők java is leszüretelve, itt-ott még narancssárga tökök virítottak a mezőn, a bágyadt őszi napsugár aranszínbe öltöztette a tájat, a Balaton zöld vize felett titokzatos párák lebegtek. A Királynő szerette az őszt, a betakarítás időszakát, boldogan sétálgatott a rétek szénaboglyái között, segített a kisgyerekeknek begyűjteni az erdő bogyóit, a csipkét, somot, galagonyát. És nagy örömmel járta végig a barlangokat, ahol népe télire elrakta a krumplit, répát s a föld más terményeit. Ahogy azonban most üldögélt a trónusán, azt látta, hogy kedvenc csősze, az öreg János apó gondterhelten kaptat fel a hegyre.

– Mi a baj, János apó? – kérdezte tőle kedvesen.

Az öreg illendően letérdelt előtte, s levett kalapját zavartan morzsolgatva mondta:

– Királynőm, öreg vagyok már, nehezemre esik a pontos számlálás, vagy nem is tudom, lehet, hogy valaki dézsmálja a téli készleteidet.

Éktelen haragra gerjedt a Királynő:

– Ki merészeli a Hegyek Királynőjének tulajdonát károsítani? – hangja végigsöpört a tájon, még a hegyek is beleremegtek királynőjük haragjába. – Hol történt ez, János apó?

– A Csodabogyós barlangnál.

A Királynő tudta, hogy abban a barlangban a répákat vermelték el. S mit fog enni télen a népe, ha most valaki azt megdezsmálja?

– Katonákat! – kiáltotta, mire apródja megfújta a kürtjét.

A lovasok pár perc múlva meg is érkeztek, s a Királynő hófehér paripáján az élükre állva vágatott a Csodabogyós barlanghoz. Hanem a katonák hiába kutatták fel dübörögve a barlangot, nem találtak senkit. De azt ők is látták, hogy bizony a barlang mélyén fel van túrva pár helyen a homok, répa pedig sehol.

– Apókám, mi a baj? – kérdezte János apó kisunokája, Jancsika, amikor a lovasok végül nagy dérrrel-dúrral elvonultak.

– Baj, van, lelkem, Jancsikám! – mondta az öregember – valaki megdezsmálja a Királynő télire elrakott készleteit.

– Én tudom, ki az!

– Ki az, Jancsika?

– Egy kiséger!

– El tudod-e fogni, Jancsika?

– El, biza! – mondta a kisfiú.

Másnap nagy örömmel hívta a Királynőt János apó.

– Ím hol, ni, a bűnös, Királynőm! – s nyújtotta a Királynőnek a kiséget a farkánál fogva –, ezt a répát ette éppen – mutatott a másik kezében levő gyökérre.

– Átkozott légy, kiséger, ki el akarod lopni népem elől a föld termését, amiért keservesen megdolgoztak! – kiáltotta a Királynő, s lábával toppantott egyet. A kiséger és a répa abban a pillanatban kővé vált.

– És hogy mindenki megtanulja, hogy a Hegyek Királynőjének népét nem lehet büntetlenül megkárosítani, akasszátok ki a barlangban az egeret és a répát!

A balatonedericsi Csodabogyós barlangban azóta is mutogatják a barlangászok minden látogatónak a barlang kővé vált kiségerét és répáját, amit lassan bevont a csillogó cseppkő.

December 15.

Miért némák a törökkoppányi békák?

A tábor elcsendesedett. A vitézek nyugovóra tértek, de így is érezni lehetett a láthatatlan vibrálást, a harci izgalom remegését a sátrak között. Tudták, akár másnap is megütközhetnek az ellenséggel.

A fejedelem nem tudott aludni. Pár napon belül bevégeződik minden. Eldől, hogy atyja végakarata győz-e, vagy unokabátyja, Koppány ereje. Annyi minden kavargott a fejében, hogy végül úgy döntött, sétál egyet.

Hamar elért a tábor széléhez, ahol a végtelen somogyi nádas kezdődött. Ott egyik kedvenc katonája, Zete állt őrt. Az apró termetű fiú már több csatában megmutatta vitézségét és hűségét István felé. Bár keresztvíz alá állt már, a fejedelem nem volt benne biztos, hogy Krisztusnak is olyan hű katonája-e, mint neki, de tudta, őérte tűzbe menne. Látta, hogy a fiú feszült figyelemmel kémleli a sötétséget.

– Látsz-e valamit ebben a nagy sötétben, fiam?

– Nem látok az orrom hegyéig sem, fejedelem uram!

Pedig lehet, itt van már az ellenség katonája! Ez a vidék Koppány úré. Emberei bizonyára úgy ismerik, mint a tenyerüket, könnyen rajtunk üthetnek titkos ösvényeken.

– Együtt kémlelték a sötétséget tovább.

– Ha legalább ezek az átkozott békák elhallgatnának – morgolódott Zete. – Meghallanánk Koppány katonáinak közeledtét, de olyan hangosak, hogy szinte fejedelem uram szavát sem hallom.

István is próbált hallgatózni, de bizony a békák minduntalan rázendítettek szerelmes tavaszi énekükre. Végül a fejedelem haragra gerjed, s így kezdett imádkozni:

– Uram, Istenem, tiéd az éjszaka, és tiéd a nap. A te parancsodat követi az egész teremtett világ. Parancsold meg ezeknek a békáknak, hogy hallgassanak el, hogy meghalljuk pogány ellenségeinket, s ne üssenek lopva rajta Krisztus katonáin!

Abban a pillanatban megdördült az ég, s utána dermedt némaság telepedett a tájra. A békák elnémultak. Zete álmélkodva nézett a fejedelemre, aki forrón adott hálát Urának.

Nem tudta így Koppány meglepni István seregét, aki nemsokára fényes győzelmet aratott rajta.

A Törökkoppány határában található Sötét kerékallya dülő békái pedig azóta is némák, nem veri fel kuruttyolás zaja a nádas csendjét ezzel is őrizve első szent királyunk emlékét immár ezer éve.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 16.

Az andocsi csoda

A kis Jani, amikor észrevette a nyugat felől tornyosuló hatalmas felhőket, gyorsabban szedte a lábait. Arra gondolt, mivel Kalocsára már nem ér be, az útszéli kis kápolnába húzódik be a vihar elől. Nagyon félt a dörgéstől és villámlástól, de tudta, ott biztonságban lesz: a Szűzanya meg fogja őt védeni.

De ahogy közeledett, látta, hogy egy török is pont erre készül. Jani pedig elszörnyedve látta, hogy nemcsak hogy oda akar behúzódni a vihar elől, de még lovát is viszi magával. Húzta-vonta a szerencsétlen gebét, az meg mintha tudta volna, hogy e megszentelt épületben nincs helye, tiltakozott keservesen. A török szidta a lovat, ütötte-vágta, végül csak bevonszolta a kápolnába.

Jani nem tehetett egyebet, egy szalmabálába bújt be, és remegve várta az égzengést. Nem is telt sok időbe, megérkezett. De ilyen cudar vihart nem látott még soha! Az ég elfeketedett, s hiába volt délidő, mintha hitelen beesteledett volna. Aztán elkezdtek csapkodni a villámok, de olyan sűrűn és közelről, hogy Jani saját imáját sem hallotta.

Amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan el is vonult a vihar. S a fiú csakhamar előbújt rejtekéből. Szemével rögtön a kápolnát kereste, és megdöbbsent. Az aprócska templomnak nyoma veszett!

Lassan nyugovóra tért Andocs. A kicsiny somogyi falucska elcsöndesedett, a gyertyák fénye kialudt, csak a békák kuruttyolása és a távolból egy nádifarkas vonítása hallatszódott. Erzsike befonta a haját éjszakára, még elmormolta esti imáját és lefeküdt.

Az éj közepén azonban arra ébredt, hogy édesanyja ébresztgeti.

– Erzsi, Erzsi, kelj fel, csoda történt!

Erzsi az ablakhoz szaladt. Ahogy kitekintett, azt látta, hogy világosság árasztja el a környéket. Csodálkozva nézett édesanyjára, kinek arcát áhítat ragyogta be. De még édesapja kemény, cserzett bőrén is könnyek patakzottak alá. Ott térdeltek az ablak előtt, s figyelték, hogy megnyílik az ég, és angyalok ereszkednek le. Olyan gyönyörűségesen énekeltek, hogy Erzsi szívét, lelkét átjárta a boldogság, és maga is csatlakozott a zsoltárhoz.

Egyszer csak azt látta, hogy az angyalok között az Ég Királynője, Mária is leereszkedik kezében egy aprócska templommal, s azt mondja:

– Tudjátok meg, hogy ez a kápolna a messzi Kalocsán volt eddig. De egy hitetlen török meggyalázta, s ezt nem tűrhetem el! Idehoztam hát nektek, vigyázzatok rá!

Reggel, amikor Erzsi felébredt, teljesen össze volt zavarodva. Nem tudta, álmодott-e, vagy a valóságot látta. De csakhamar megbizonyosodott az igazságról, mert nagy kiabálást hallott.

– A Szűzanya hagyta itt nekünk! Csoda történt!

Kiszaladt hát a ház elé, és látta, hogy egy kápolna áll a falu közepén. Egy aprócska kápolna, amit éjszaka Mária kezében látott!

Teltek-múltak a hetek, hónapok, mire a csoda bejárta az egész országot. Eljutott a hír Kalocsára is, hol az emberek kétségbeesetten keresték kicsiny Mária-kápolnájukat.

Andocs temploma azóta búcsújáró hely. A csodálatos módon idekerült Mária-szobrot rengetegen keresik fel, és több gyógyulást is ehhez kötnek.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 17.

Szent Pál a Balatonnál

Krisztus Urunk mennybemenetele után az apostolok elindultak mindenfelé, hogy hirdessék az evangéliumot világszerte. Így tett a Saulból lett Pál apostol is, ki ékes szavaival, lángoló hitével sok pogányt térített jó útra, keresztény hitre.

Történt egy alkalommal, hogy hittérítő útjai egyikén a Bakony rengetegébe keveredett. Eltévesztette az ösvényt, és sokat bolyongott, míg végül egy tisztásra ért, ahol fáradtan heveredett le egy nagy hársfa tövébe. Ahogy ott ült, üldögélt, nézelődött, hát, egyszer csak arra jött egy pásztor. Illendően köszönt neki, s kérdezte tőle, honnan jött, s merre tart.

– Jézus Krisztusnak vagyok az apostola – felelte Szent Pál. – Krisztus dicsőségét hirdetem mindenkinek. A mi urunkét, aki meghalt s harmadnapon feltámadott.

– Meghalt az istened? – sajnálkozott a pásztor – Gyere, tarts velem! Megmutatom az enyémet.

– Meghalt Krisztus, de feltámadott! – magyarázta örvendezve Pál – S visszajött, hogy minket is elvezessen a mennyekbe.

– Hát én ezt fel nem foghatom – csóválta a fejét a pásztor. – Hanem elvezetlek én szívesen a mi táltosunkhoz, ő minden titkok tudója, nagy tudású ember, biztos meg fog érteni téged!

Pál apostol már erősen megéhezett, és örült, hogy a sűrű rengetegben élő emberre bukkant, követte hát a pászort. Rövid gyaloglás után felértek egy dombtetőre, ahol széles tisztáson egy sereg ember állt körül egy kőoltárt. Őszöreg táltos állt az oltár mellett, s éppen felemelte áldozókését, hogy leszúrjon egy hibátlan, hófehér csődört.

– Megállj! – kiáltott rá Szent Pál.

A táltos megdermedt, majd kezét lassan leengedve rámeredt az apostolra. Az közelebb lépett hozzá, s csengő szóval, hogy mindenki hallja, megkérdezte tőle:

– Kinek áldozol?

– A Hadak urának! Tűzkovács Királynak! – mondta fejét büszkén felvetve a táltos.

– Egy hamis istennek? – kérdezte Szent Pál – Mert tudd meg, hogy egy igaz Isten van csak, a mi mennyei Atyánk, aki egyetlen fiát küldte el, hogy megváltson minket bűneinktől!

– Ki vagy Te, aki hamisnak merészeled nevezni a Hadak Urát, Arany Atyácska fiát?

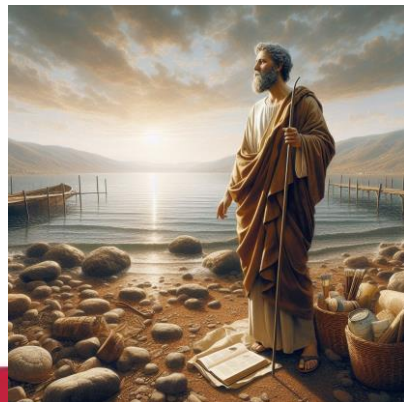
– Az egyedüli élő Isten, Krisztus Urunk apostola vagyok, s bizony hamis a ti istenetek! Ha nem volna az, akkor ez a kő most nem omolna össze! – mondta, s rámutatott a kőoltárra.

Az oltár abban a pillanatban hatalmas robajjal leomlott, és ízzé-porrá hullt.

A pogányok dühe határtalan volt. Mind előrántotta kardját, hogy lekaszabolja az apostolt, az azonban szép lassan kísértált közöttük. Mire felocsúdtak, már jókora előnyre tett szert Pál.

Ekkor nagy kiabálással utánaeredtek. De bizony utolérni nem tudták, mert a szent apostol bárhova lépett, víz fakadt a nyomában. Tizenkét mérföldnyire ment üldözői elől. S a víz csak ömlött, ömlött, örvénylett lába nyomában, s hatalmas hullámokat vetett.

Így keletkezett a Balaton.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 18.

A balatoni bőség legendája

Egyszer réges régen Urunk fejébe vette, hogy körbejárja a világot, hogy élnek benne az emberek, megtartják-e tanításait, becsülettel élnek-e. Járt hát Szent Péterrel a világot, s történt egyszer, hogy a Balaton felé vitte útja. Estefelé járt már az idő, a nap is lassan lebukott a Badacsony mögé, s Krisztus urunk gyönyörködve nézte a naplementét.

– Nézd csak, Péter, micsoda gyönyörű vidék ez! Búzamezők, szőlők, vadmadaraktól hangos nádasok, aranyló naplemente: itt biztos nagyon boldogok az emberek!

Szent Péter azonban nem a naplementét nézte, nem is a gyönyörű nádasokat, hanem inkább az üres tarisznyát, s leste, merre lát falut, vagy legalább egy kunyhót, ahonnan füst kanyarodik az égre. S kérte Urunkat, hogy siessenek inkább.

De Jézus inkább leült a tó partjára, s fáradt lábát a tóba lógatta. Szent Péter mit tehetett? Kedvetlenül mellé telepedett.

Egyszer csak megpillantottak egy öreg halászszebert közeledni. Az is meglátta őket, s illendően köszöntötte őket.

– Adjon Isten jó estét!

– Adjon Isten neked is! – felelték a vándorok – Messze van-e még a legközelebbi falu?

– Az biza messze van. De itt van a közelben a kunyhóm, szívesen látom kegyelmeitek az éjszakára, ha nem vetitek meg szerény hajlékomat.

Krisztus Urunk kedvtelve nézte az öreg halászt, ráncos, napcserezette, becsületes arcát, s örömmel mondott igent a meghívásra.

Ahogy a kunyhóhoz értek, így szólt:

– Megszomjaztam, adj innom!

A halászszeber szégyellte szegénységét, s röstelkedve mondta, hogy bizony víznél más egyebe nincsen. De vendége jóízűen ivott a vízből, örült a sült halnak, s fekete kenyérnek, de még inkább vendéglátója jó szívének. Vacsora után nyugovóra tértek.

Éjszaka egyszer felébredt a szegény ember, hát valami csudálatos nagy fényességet lát a vándorok szalmazsákjánál! Ahogy jobban megnézi, látja, hogy az egyik vándor feje alatt maga a nap van, takaróként használat köpenyén a hold és a csillagok ragyogtak.

Másnap reggel elbúcsúztak a vándorok, megköszönték a szállást, s Krisztus urunk megáldotta az öreg halászt, hogy kulacsában a víz mindig borrá váljék, tarisznyájából a kenyér, s a Balatonból a hal soha ki ne fogyjon.

Az áldás pedig megfogant – a Krisztus-legenda szerint! A Balaton vidékén azóta is tárt karokkal várják a vendégeket, mert mindegyikben Krisztus urunkat látják, a Balaton ízletes halat, a szőlőhegyek zamatos bort adnak, s ne feledjük a somogyi dombok és bakonyi vadak finom húsát sem.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 19.

A kecskepásztor és a kő

Réges-régen ott, ahol ma a Balaton hullámszik, gyönyörű, kakukkfűillatú pusztaság terült el. Ezer virág nyílt a mezőkön, kies ligetek tarkították a síkot, hófehér kecskenyájak legelésztek a nagy fűben.

A nagy békét nem zavarta semmi és senki, csupán egy öreg, részeges kecskepásztor. Az bizony nem szeretett senkit és semmit, csak a boritalt, azt pedig talált bőséggel, mert a környező dombok szőlői ontották magukból az isteni nedűt. Nemigen látta azt a kecskepásztort senki józanul. Dülöngélő léptekkel terelgette nyáját, s ha nincs hűséges Bodri kutyája, bizony már rég szerteszaladtak volna.

Történt egy napon, hogy a kecskepásztor különösen cudar kedvében volt. Butykosa aznap hamar kiürült, Bodri kutyája lesántult, ráadásul a Bakony fölött sötét fellegek tornyosultak, s a közeledő vihartól megkergült a nyáj. Káromkodva hajította a kecskéket, de azok csak nem akartak szót fogadni. Ezerfelé szaladtak.

Egyre csúnyábbakat és cifrábbakat mondott a pásztor, de nagy ügyel bajjal csak összeterevelte a nyáját. Hanem volt egy különösen szemtelen kiskecske, aki mintha csak játszott volna vele, minduntalan elszaladt.

– Hej, te istentelen jószág! – kiáltott rá a pásztorbotjával megfenyegetve – Kapjalak csak el, még ma este kecskeduda lesz belőled!

De a kiskecske egyre csak incselkedett vele, békésen legelészett, de amikor épp utolérte volna, nagyot szökellt. A részeg öreg meg utána.

– Hát, ahogy futott, egyszer csak megbotlott egy kőben, és a földre zuhant.

A kecske csúfolódva mekegett.

A pásztor erre olyat cáromkodott, hogy még a nap is egy felhő mögé bújt szégyenében. Mérgémbeng felkapta a követ, amiben megbotlott, s a kecske után hajította.

– Légy átkozott, nyeljen el a föld! – ordította habzó szájjal.

S mi történt erre? Mintha az átok megfogant volna, ahonnan a követ kimozdította, egy forrás szökött fel a mélyből. Zúgva, bömbölve tört fel az áradat, s vitte magával a pásztort, vitte magával a kecskenyáját Bodri kutyástul, szemtelen kiskecskéstül.

Három nap, három éjjel ömlött a víz a föld mélyéből, akkor aztán elcsendesedett, s egy gyönyörű zöldvízű tó lett a pusztaság helyén. A kecskepásztornak és nyájának pedig nyoma sem maradt.

De szeles, viharos időben mind a mai napig látni a kecskenyáját, amint végigfut a hullámokon. Kecskézik a Balaton – mondja ilyenkor a fehér tarajokra a tó népe. Másnap pedig a parton vidáman gyűjtik a gyerekek a kecskekörmök.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 20.

A 40 halász legendája

Száraz és forró volt a nyár, alig termettek a földek, a gyümölcsfákat férgek s gombák támadták meg, az ólakban pedig soványan szomorkodtak az állatok. Így aztán februárra a legtöbb vonyarci családnál üresen tátongott az éléskamra.

Sírtak a gyerekek az éhségtől, sírtak az asszonyok, hogy nem tudnak nekik enni adni. A férfiember pedig menekült a házaktól, mert nem tudták elviselni asszonyaik és gyermekeik sírását, s azt, hogy ők tehetetlenek. Ami kevéskéjük maradt, a földesúrnak kellett adni, s a Balaton, a jó öreg Balaton is igen fukarul mérte a halat ebben az évben.

Szóttlanul járkáltak a parton a halászok, kémelelték a jeget, mikor lesz elég erős ahhoz, hogy elbírja őket. De az idő enyhe volt, s csak jártak tovább a parton reményvesztetten. Főlöszlegesen ellenőrizték szerszámaikat századszor is, hiszen a sok-sok viharos napon, hosszú téli estéken már rég megjavították a hálókat, megtisztogatták az eszközöket. Minden készen állt arra, hogy elinduljanak halászni. Hanem a jég ahhoz még vékony volt, hogy rálépjenek, de a csónakok kifutni már nem tudtak. S estéről-estére megint reményvesztetten tértek haza.

Február vége felé végre kemény hideg köszöntött be, s a jég hízni kezdett. Egy csütörtöki napon aztán úgy ítélte a halászbokor gazdája, hogy elég vastag már a jég, indulhatnak! Hirtelen megélnékült a falu. Nagy lett a sürgés-forgás, mindenki szaladt, készült, lázas izgalom lett úrrá Vonyarcon.

Negyvenhatan léptek aznap a jégre, s bár gyomruk korgott, izmaik elgyöngültek, mégis újult erővel ragadták meg nehéz szerszámaikat. Vágták a jeget, sorra születtek a lécek, merültek a mélybe a hálók, s lám, a vén Balaton végre kegyes volt hozzájuk, mert gazdag zsákmánnyal ajándékozta meg őket.

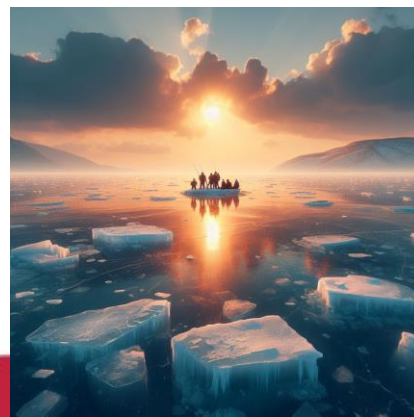
Hanem amikor elindultak kifelé, rettenetes hangot hallottak. A balatoni ember legrettegettebb hangját, a lékhalászok ellenségét.

– Rianás! – sikoltott egy asszony a parton.

Bizony rianás szaladt végig a jégen, az ég elsötétült, a szél feltámadt, s lecsapott a ritka, ám annál félelmetesebb téli vihar. A halászok hirtelen két jégtáblán találták magukat. A kisebb jégtábla, amin hatan álltak, elkezdett sodródni a mélybe. Hiába próbálták a többiek kötelekkel elkapni őket, nem tudták. Nemsokára már csak szerencsétlenek kétségbeesett kiáltásait, sikolyait hallották. De hamarosan a nagyobb jégtáblán álló negyven ember is nagy veszedelembe került. A rianás végigszaladt, s ez a tábla is kezdett leválni, a szél pedig sodorta őket el a parttól, hiába próbáltak evezni, megkapaszkodni a parti jégben minden erejüket összeszedve. A jégtáblák zúgtak, ropogtak, a szél dühöngött, s a februári hideg ellenére dőlt a verejték a halászkokról.

Megszólalt a vonyarci harang, veszedelem – hirdette – menteni kell! S feleltek rá a győri és gyenesi harangok: menteni kell! Zúgtak a harangok, s mindenki vette a köteleket, csáklýákat, s indultak menteni. De ahogy a partra értek, látták, hogy itt bizony csak az ima segíthet. Térdre borultak hát a férfiak, asszonyok, gyerekek, s a plébános vezetésével könyörögtek Szent Mihály arkangyalhoz.

A jégtábla a kétségbeesett halászkokkal egyre csak távolodott, távolodott, s a halászok hiába próbáltak minden igyekezetükkel visszatartani a jégtáblát a sodródástól.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 20.

A 40 halász legendája

A parton ott álltak száraz szemmel az asszonyok, már minden könnyüket elsírták, csak némán nézték embereik harcát. Lassan pedig sötétedni kezdett, de ők csak nézték-nézték a reménytelen küzdelmet. Végre valakinek eszébe jutott, hogy gyűjtsanak tüzet, s az asszonyok, hogy végre tehetnek valamit, tobozokat, rőzsét kezdtek gyűjteni. Hamarosan lobogott a láng, s a vízen küzdőknek új reményt adott a fény.

A plébános hangja is új erőre kapott, s hangja hatalmasan zúgott a messzeségbe:

– Szent Mihály arkangyal, védelmezz minket a küzdelemben, légy oltalmunk! Tekints le ránk, s ne hagyd veszni e lelkeket! Mennyei seregek vezére, könyörgünk hozzád segítségedben bízva és remélve: imádkozz érettünk a mi Urunknál, Jézus Krisztusnál, kérd számunkra az ő kegyelmét!

S akkor megtörtént a csoda. Mintha megnyílt volna az ég, egy pillanatra felszakadtak a felhők, és vakító fény árasztotta el a Balatont. Majd megfordult a szél, s lassan a part felé sodorta a jégtáblát a negyven halással.

Az Úr meghallgatta imáinkat! – örvendezett a plébános.

– Szent Mihály volt, láttam őt a fényben! – kiáltotta egy asszony.

Megmenekültek a halászok, asszonyaik sírva ölelték őket, gyermekeik a nyakukba kapaszkodtak: újra együtt voltak a vonyarci családok...

A megmenekült halászok és családjaik pedig kápolnát emeltek a Szent Mihály-dombon.

December 21.

Gyugynak harangot hozott a víz

Megkondult a harang.

– Jön a török! Meneküljön, ki merre lát!

Lett nagy sírás, rívás, kiabálás, futkosás! Ürültek a ládák, kamrák, teltek a szekerek. Csattogtak az ostorok, hajtották a keservesen bőgő sovány ökröket, pityeregtek a kisgyerekek, zokogtak az asszonyok, zokogva hordták ki a házából mindazt, ami elért a szekéren.

A plébános is összeszedte cókmojkját, becsomagolta a templom szegényes kincseit. Bizony nem volt itt arany, vagy ezüst serleg, ónból volt az, de tudta, hogy Krisztus urunknak éppolyan értékes az, mint a püspök atya gyémántos monstranciája. Az oltárterítőt sem úriasszonyok hímezték selyemre, bársonyra aranyfonállal, hanem csak a falubéli asszonyok vászonra pirossal és feketével, de így is három faluról csodájára jártak! Bizony egy kisebb ládikába elért minden. Könnyes szemmel vetett egy utolsó pillantást a kőfalakra, végigsimított a diófa oltárasztalon. Mert nemes dióból volt az – nem véletlenül nevezték a falut sem a diófa régi nevén Gyugynak, tele volt diófával, és nem sajnálták azt templomuktól. Amikor kilépett, a toronyhoz sietett. A falubéliek nagy ügyel-bajjal épp akkor eresztették le a harangot.

– Hova tegyük? Kihez fér még fel? – nézett végig kétségbeesetten a pap a megrakott szekereken.

Mindenki lesütötte a szemét. Akármennyire is szerették szegény plébánosukat, a harangot senki sem akarta magára vállalni. Végül Ferkónak, az egyik gazdalegénynek támadt egy mentőötlete:

– Ássuk el a harangot! Fent a Jamai-patak fordulójánál a dombon jó helye lesz! S ha elmegy a török, kiássuk!

Ez mindenkinek tetszett. Összeállt pár markos legény, s vitték a harangot, ahova Ferkó mutatta. Amikor két nap múlva megérkezett a török, bizony már senkit sem talált a faluban. Mérgükben felgyújtottak mindent, amit találtak.

Teltek-múltak az évek, évtizedek, évszázadok. A török már elvonult, s lassan új élet költözött a faluba. Amikor aztán Jankovics úr lett a vidék, már tizenkét porta sorakozott a poros út mentén! A templom is régi fényében tündökölt, fehér falaival a domb tetején hirdette az Úr dicsőségét. De hol volt már Ferkó és a többi legény? A harangot így el is feledték, és búslakodott is a falu népe eleget, hogy nincs harangjuk. De pénzük nem volt elég egy újra.

Történt egy szép napos vasárnapon, hogy misére gyűlt a falu népe. Nagy esők voltak az elmúlt hetekben: piszkos habot vetett a megáradt Jamai-patak, s féltek az emberek, hogy el fognak ázni a földek, megrohad a gabona. Boldogok voltak hát a verőfényes idő miatt, s hátalatt szívvel énekelték a zsoltárokat. Hanem egyszer csak nagy kiabálásra lettek figyelmesek.

– Harangot hozott a víz! Harangot hozott a víz! Kiszaladtak hát a templom elé, s látták, hogy az árva Zsuzsika, a kis libapásztorlányka kiabál. – Szűzanyánk harangot küldött nekünk! Harangot hozott a víz!

Más egyebet nem tudtak belőle kiszedni, ezért hát követték a patak mentén. S hát akkor meglátták a csodát! Egy – az áradástól leszakadt – domboldalban ott állt egy harang. Térdre borult mindenki.

– Csoda történt! Harangot küldött nekünk a Szűzanya!

Hamar híre ment a környéken, hogy csoda történt Gyugyon. S ettől fogva minden évben májusban megünnepelték ezt. Sőt még most is megünneplik a híres búcsúban, hogy Gyugynak harangot hozott a víz.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 22.

A királyné feszülete

Gizella királyné nagyot sóhajtott. Bár tudta, hogy a veszprémi vár biztonságos, a sziklák magasában nehezen megközelíthető, mégis félelem szorította össze a szívét. Ura a távolban járt, és így kétszeresen is aggódott. Saját várnépéért és a királyért, kit oly régen látott már.

A feszületre, mit kezében tartott, ráhulltak könnyei.

– Mikor lesz béke ebben az országban? Mikor leszünk biztonságban? Mikor lesz e most született birodalom olyan, mint atyámé? Krisztus követője, hithű urakkal, kikre mindig számíthat a király?

Majd az ékkövekkel kirakott arany feszületre nézett, és forrón imádkozott, hogy a pogányok, kik körbevették a várat, elmeneküljenek, ha meglátják, hogy a királyné ura nélkül sem védtelen. A feszületre hajtotta fejét, s a hideg fém lehűtötte forró homlokát. Az ország legvitézebb harcosai és saját bajor lovagjai fegyvereire is támaszkodhatott. István nem hagyta királynéját egyedül. Ráadásul tegnap titkos futár is érkezett, aki átlopakodott a pogányok ostromgyűrűjén, és hírt hozott, hogy a király maga is hamarosan Gizella segítségére siet.

Imáit hirtelen kiáltozás zavarta meg, felpattant, s abban a pillanatban egy apród szaladt be.

– A király...! – kiáltotta a futástól elfulladó hangon.

Gizella felsikoltott.

– István!

– Közeledik, de üldözik őt!

A királyné kifutott az épületből, s látta, hogy ura egyedül közeledik lován, mögötte pedig egy egész pogány csapat vágatott. A király átvágatott a Sédén, majd megtorpant, keresve az ösvényt, ahol felkapaszkodhat a meredek hegyoldalra. A királyné a magasból látta, s próbálta mutatni, merre kellene mennie, de ura nem vette őt észre.

– István, István! – kiáltotta, ám a pogányok ordítása elnyomta hangját.

– Uram, segíts! – fohászzkodott Gizella, s a magasba tartotta a feszületet.

Abban a pillanatban a felhők közül előbukkant a nap, s ahogy rásütött a keresztre, az arany feszület a szikrázó ékkövekkel ragyogni kezdett. A pogányok megtorpantak, s ijedten mutogattak a sziklák tetején álló fehér ruhás nőalakra, kezében a szikrázó kereszttel. István is észrevette feleségét, s Gizella mutogatni kezdte neki az utat. A király lovával elkezdett felkapaszkodni a meredélyen.

A pogányok azonban első ijedelmük után magukhoz tértek, s követni kezdték őt. István pedig, mialatt fél szemmel felesége útmutatását követve irányította lovát, egymás után maga mögé hajította értékeit. Először erszényét dobta el, mire pár üldözője el is maradt, összeveszve a kincsen. Ezután aranyláncát, majd értékes palástját vetette le, s a hatás bizony nem maradt el: a pogányok egymással marakodva vetették rá magukat, s végül alig pár vitéz maradt csak, ki tovább üldözte őt. István ekkor mives törjét hajította el, de mire aranygyűrűjét lehúzta volna, a várvédők nyilai elérték a pogányokat, s azok átkozódva megtorpantak.

István boldogan ölelte magához Gizellát, ki örömkönnyeivel áztatta ura ruháját.

A csodálatos megmenekülés emlékére pedig a királyi pár kápolnát építtetett arra a helyre, ahonnan Gizella a feszülettel mutatta urának a megmenekülés útját. Ez a veszprémi Gizella-kápolna.

Balatoni adventi mesekalendárium

December 23.

A királyné feszülete

Szent Gellért kilépett kunyhójából.

Előtte a Bakony rengetege – a hatalmas faóriások között alig szűrődött át a hajnali napfény, félhomályba vonva otthonát. Az erdő lassan ébredt, és Gellért szeretett leülni a mohos sziklák tövében hallgatni az ismerős zajokat, s elmélkedni.

Gondolatai ezúttal kedves tanítványa, Imre körül jártak. Kezdetben nem akarta elvállalni a nagy király, István fiának nevelését. A Szentföldre igyekezett, mert pogányokat akart téríteni. De egy vihar Magyarországra vetette, s amikor a király találkozott vele, megkérte, hogy legyen egyetlen fia nevelője. Gellért vonakodva vállalta el a feladatot, de aztán nem bánta meg. Sok öröme telt az ifjában. Éles esze, kíváncsisága bátorsággal, ügyességgel párosult. Egyenes jelleme, bölcsessége, tiszta szíve miatt messze kiemelkedett kortársai közül. Büszkének lehetnek rá a magyarok: igazi Árpád-vér! Jó királya lesz egyszer ennek a gyönyörű országnak! Sajnálta is kicsit, hogy felnőtt a fiú. De örült is, hogy végre megpihenhetett kicsit, és elvonulhatott a világ zajától, a királyi udvar pezsgő életétől. Itt a bakonybéli remeteségben megtalálta azt, amit keresett. A csöndet, a nyugalmat, a zavartalan szemlélődést, az imákat, Isten közelségét.

Hirtelen zörejt hallott a közeli bozótosból: egy szarvastehén lépett elő borjával. Egy pillanatra megtorpant, amikor megpillantotta Gellértet, de aztán minden félelem nélkül letelepedett mellé. A kis szarvasborjú megnyalta a szent kezét. Gellért megsimogatta, s tovább gondolkodott.

Gyönyörű ez a hatalmas ország, de sokat kell még dolgozni azon, hogy Krisztus útjára térjen. Itt a Bakonyban is számtalan pogány áldozóhelyet lelt már kóborlásai során. Sok feladata van a magafajta keresztény papnak. Vagy barátjának, Günthernek, aki a bakonybéli monostort alapította.

Elmélkedését újabb zaj zavarta meg. Az erdőből szarvasbika rontott elő. Gellért első pillanatban nem is látta, miért rohan a szarvas olyan vesztetül, de már ott is volt hatalmas, szürke testével egy farkas. A szarvastehén megriadva vetette magát a sűrűbe. Egy darabig még hangosan visszhangzott a csörtetés, lábdobogás, aztán megint csönd lett. A kis szarvasborjú megrettenve bújt Gellérthez, aki mosolyogva simogatta meg.

– Ne félj, anyád vissza fog hamarosan jönni érted.

De a tehén nem tért vissza. S onnantól a kis borjú Gellértet követte mindenhova. Együtt ették a szent kenyerét, s egy percre sem tágitott mellőle.

Történt egyszer, hogy Szent Gellért épp kis kunyhója felé tartott nyomában a szarvasborjával, amikor azt látta, hogy ajtója előtt egy farkas hever. Óvatosan közelített feléje, amikor észrevette, hogy súlyos sebet ejtett valaki az oldalán. A vadállat elhomályosult szemmel nézett rá, Gellért szinte könyörgést látott a szemében. A szent kinyitotta kis kunyhója ajtaját, s a farkas, mintha megérezte volna szándékát, bement. Ott bent pedig elterült. Gellért kimosta a sebet, s gondosan ápolta, míg fel nem gyógyult.

A farkas esténként összebújt a szarvasborjával, s nem bántotta azt. Amikor aztán talpra állt, nem tért vissza a vadonba, hanem ott maradt Gellérttel. Együtt követte a szentet a szarvassal, s hasonlóan ahhoz, ő is kenyeret evett, vagy a kis rétfűvét. Az emberek pedig álmélkodva nézték a szerzetest, aki Krisztus szeretetét hirdette, s akit egy szarvas és egy farkas követ mindenhova – egymással békében, szeretetben.

December 24.

A zamárdi Szamárkő legendája

Mindenki ismerte a Pelso partján a vén remetét.

Különös öregember volt. Furcsa szertartásokkal védte, óvta szent kövét. Oltárt emelt rajta, füveket szórt a tűzbe, amitől illatos füstök vették körül. Körüljárta, ismeretlen nyelven motyogott, és valami furcsa megszállottsággal védte, nem hagyta senkinek, hogy akár a közelébe is menjen.

– Ez a Világ Királyának köve! Ez az ő trónusa, és senki sem érhet hozzá! – rivallt rá meglepő erővel arra, aki a szikla közelébe ment.

De ha követ nem fenyegette veszély, szívesen segített bárkinek. Ha betegséggel, rút nyavalyákkal, lelki bajokkal kereste fel őt valaki, mindig tudta a gyógymódot. Ismerte a környék füveinek, fáinak minden titkát, tudta, sebre, gyulladásra mit kell kenni, hogy kell törést kötözni, ügyes kezével helyre tette a rándulásokat, és bogycsalóval, italaival sok szerelmi bánattól szomorú leányon, gyermektelen asszonyon segített már.

Azon a forró nyári napon is éppen egyik gyógyító főzetét kavarta a tűz fölött, amikor két vándorra lett figyelmes, akik a tó felől közeledtek az öreg országúton. Az asszony szamáron ült, ura mellette ballagott. Látszott rajtuk, hogy nagy utat tettek már meg, riadt tekintetükből arra gyanakodott, talán üldözik őket, menekülnek valami elől. Amikor közelebb értek, észrevette, hogy az asszony kendőjében aprócska gyermek volt. Két éves lehetett talán, és aludt.

Megállította őket.

– Látom, fáradtak vagytok, idegenek. Pihenjete meg kicsit, frissüljete fel nálam.

Az asszony hálásan elmosolyodott, a férfi pedig először leemelte a gyermeket, majd segített neki leszállni. Az apróságot, aki még mindig aludt, egy bokor árnyékában fektették le, az asszony pedig fáradtan roskadt le a sziklára.

– Oda nem ülhetsz! – kiáltotta a remete.

Az asszony rémülten ugrott fel. A remete a riadtságból megint látta, hogy üldözöttek lehetnek, félnek valamitől vagy valakitől.

– Bocsáss meg – mondta félénken rebegve az asszony, ki sok vidéket bejárva tudta már, mi bánthatja a remetét. – Nem tudtam, hogy szent ez a kő.

– A Világ Királyának a köve ez – felelte a remete bizonytalanul.

Most először érezte magát zavarban. Sajnálta, hogy ráijesztett az asszonyra, aki olyan szelíd tekintettel nézett rá. Ura védelmezően öltette át.

– Nem akartalak megijeszteni – mondta a remete az asszonynak bocsánatkérően. S apró kunyhójából friss kecsketejet, kenyeret hozott a vándoroknak.

Azok hálásan fogadták el, s a földre telepedve nekiláttak az ételnek.

– Honnan jöttetek? – kérdezte őket a remete.

– Kérlek, ne kérdezd ezt tőlünk – felelte a férfi. – Gyermekem élete veszélyben forgott, és menekülnünk kellett.

December 24.

A zamárdi Szamárkő legendája

A remete csodálkozva nézett a bokor tövébe, hogy miért bántana bárki is egy ilyen csöpp gyermeket, de a kisiú nem volt ott. Ahogy körbenézett, látta, hogy épp a sziklára mászik fel. Rémült tekintetét az asszony is észrevette, s rögtön rászólt gyermekére:

– Gyere le onnan, kisiám!

De a kisiú leült és felnevetett:

– Ez az én helyem!

A remete rá akart szólni, de abban a pillanatban belenézett a gyermek szemébe, s elakadt a hangja. A mély tüzű barna szemek nem egy gyermeké voltak. Bölcsesség, fájdalom, szeretet áradt belőlük, és a remete mozdulni sem tudott.

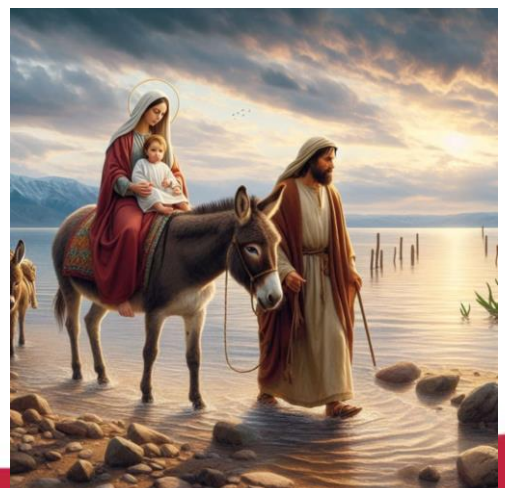
Végül a férfi leemelte a kisiút a szikláról, anyjával együtt felsegítette a szamárra, és így szólt:

– Köszönjük jószágodat! És bocsáss meg fiamnak, amiért felmászott a kőre. De olyan apró gyermek még, hogy talán megbocsátanak isteneid.

A remete tétován intett nekik, de szólni nem tudott. Még mindig a gyermek tekintetének hatása alatt volt.

Amikor végül magához tért, a kőre tekintett. Látta, hogy ott maradt a gyermek lábának és a szamár patájának nyoma a sziklában.

– A Világ Királya! – kiáltott fel, és futott volna a vándorok után, de már a por is elült a Pelso felé tartó öreg országúton.

Balatoni adventi mesekalendárium

Áldott, békés
karácsonyt!

Köszönöm, hogy velem tartottál adventben is!

Ha tetszettek a mondák, [olvass bele](#) valamelyik könyvembe, a balatoni mondákat és legendákat összegyűjtő [Csodák tavába](#), vagy az apróbbaknak szóló meseregényeimbe, amiben két tündérke, Mina és Vidi ered balatoni rejtélyek nyomába, hogy kiderítsék, [hova tűntek az óriások](#), akiknek köszönhető a Balaton születése, vagy mi történt a vasszörnyel.

[Itt meg is tudod rendelni](#), hogy legyen saját példányod is! Vagy karácsonyi ajándéknak is adhatod Balaton-rajongó kicsiknek, nagyoknak – kérheted névre szóló dedikációval is!

